

FRITZ QUICKE (1895-1957)

1934

Quicke, Fritz, Jean, Achille, Maurice werd geboren te Tongeren op 26 augustus 1895 en overleed te Brussel op 21 juni 1957.

Hij deed zijn middelbare studiën te Hoei, Luik en Kortrijk en zijn hogere studiën aan de Rijksuniversiteit te Gent, waar hij in 1922 het doctoraat (letteren en wijsbegeerte, groep geschiedenis) behaalde.

Tijdens het academiejaar 1919-20 was hij hulppreparator (leerling-assistent) aan het Seminarie voor Aardrijkskunde en reeds in maart 1920 werd hij leraar in de geschiedenis en de aardrijkskunde aan het Koninklijk Atheneum te Gent, functie die hij vervulde tot oktober 1924, toen hij overging naar het Koninklijk Atheneum te Brussel (Vlaamse afdeling). In 1929 werd hij tevens leraar aan de Rijksmiddelbare Normaalschool te Laken waar hij, evenals aan het Koninklijk Atheneum te Brussel, zou blijven tot april 1935, toen hij benoemd werd tot Inspecteur van het Middelbaar en Normaal Onderwijs, belast met het toezicht over de geschiedenis en de aardrijkskunde.

Ondertussen was hij bij K.B. van 25 september 1934 benoemd tot docent bij de Faculteit der Wetenschappen aan de Rijksuniversiteit te Gent, waar hij belast werd met de cursus „Economische Aardrijkskunde” in de licentie aardrijkskunde (opvolging van A. Van Waesberghe). Bij Ministerieel Besluit van 3 april 1936 werd hij, ter vervanging van wijlen docent Verplancke, belast met de cursus „Algemene Economische Aardrijkskunde” (Hogere Handelsschool, kandidatuur) en „Bijzondere Economische Aardrijkskunde” (id., licentie) en bij K.B. van 9 oktober 1936 werd hij voor deze functie benoemd. Zijn leeropdracht werd bij K.B. 30 juli 1937 uitgebreid met de „Bijzondere Methodenleer der Aardrijkskunde” aan de Fakulteit der Wetenschappen (ter vervanging van Professor G. G. Dept). Bij Regentsbesluit van 28 januari 1946 werd hij tot gewoon hoogleraar bevorderd, met ingang van 1 januari 1944. Na het overlijden van Professor G. G. Dept werd hij nog belast met de „Aardrijkskunde der streken” en de „Grondige

Kursus over de Aardrijkskunde der Streken", in de Faculteit der Wetenschappen. Op 1 oktober 1948 werd hij ontlast van de Algemene Economische Aardrijkskunde in de kandidatuur Handelswetenschappen. Bij K.B. 12 februari 1957 werd zijn leeropdracht evenwel nogmaals uitgebreid met de cursus „Overzicht van de Geschiedkundige Kritiek in verband met Vraagstukken uit de Aardrijkskunde" (Faculteit der Wetenschappen, kandidatuur Aardrijkskunde). Onder-tussen was hij op 1 februari 1955 ere-inspecteur geworden, zodat hij zich van dat ogenblik af volledig aan het wetenschappelijk onderzoek en het universitair onderwijs kon wijden.

Professor Quicke was o.a. laureaat van de De Keynprijs, lid van de Internationale Commissie voor Historische Geografie, erelid van de Section Historique de l'Institut grand-ducal, lid van het Nationaal Comité voor Aardrijkskunde, lid van de Hoge Raad van het Onderwijs in Kongo, directeur van het Belgisch Tijdschrift voor Philologie en Geschiedenis, enz. Hij was Kommandeur in de Kroonorde en houder van de burgerlijke medaille eerste klas.

Zijn wetenschappelijke activiteit was aanvankelijk vooral historisch, later meer geografisch gericht. Hij was een leerling van H. Pirenne en bestudeerde vooral de Bourgondische periode; zijn baanbrekende werken „L'accession de la Maison de Bourgogne aux duchés de Brabant et de Limbourg" (in samenwerking met H. Laurent) en „Les Pays-Bas dans la deuxième partie du XIVe siècle" werden door de Academie bekroond. Tevens verzorgde hij een niet onaanzienlijk deel van de Geschiedenis van Vlaanderen. Richtte hij zich later meer naar de Aardrijkskunde, toch was hij, samen met F. L. Ganshof, tot het einde van zijn leven een der steunpilaren van het Belgisch Tijdschrift voor Philologie en Geschiedenis. Zijn functies in het Middelbaar en Normaal, en later ook in het Hoger Onderwijs, brachten hem nochtans steeds meer naar de aardrijkskunde. Als inspecteur was hij de stuwende kracht bij de hervorming en de revalorisatie van het onderwijs van de Aardrijkskunde, terwijl hij aan de universiteit een belangrijk aandeel had in de vorming en opleiding der toekomstige geographen. Hij publiceerde tal van artikels over de methodiek der aardrijkskunde en gaf allerlei didactisch materiaal uit, terwijl hij op wetenschappelijk gebied vooral economisch-geografische problemen van het platteland in België bestudeerde. Zijn plots overlijden op 21 juni 1957, enkele maanden nadat hij ere-inspecteur geworden was, heeft hem belet de vrucht van jarenlange studie en ervaring uit te geven. Als belangrijk werk op geografisch gebied was voorlopig nog maar „Les Régions agro-économiques de la Belgique" verschenen. Is veel van zijn materiaal onafgewerkt en onuitgegeven gebleven en heeft hij, voor de meeste van zijn talrijke en soms uitstekende ideeën (want hierin lag voor een groot deel het typische van de persoonlijkheid van Quicke), de tijd niet gekregen om deze uit te werken, toch leeft zijn werk voort in geheel het Middelbaar Onderwijs en in de geographen die aan de Gentse Universiteit gevormd werden.

L. DE SMET.

PUBLIKATIES VAN FRITZ QUICKE

A. — IN BOEKVORM

Premier Congrès International de Géographie Historique (met BONENFANT P. en BARJON Y.). 3 vol., 1931-35.

L'intérêt du point de vue de l'histoire politique, économique et financière des expéditions militaires d'Antoine, duc de Brabant et de Limbourg, dans le duché de Luxembourg (1413-14). Publications de la Section historique de l'Institut grand-ducal de Luxembourg, 1930, 163 p.

Geschiedenis van Vlaanderen. Derde deel, Antwerpen, Standaard, 1938. Boek 1 : *Staatkundige Geschiedenis*, p. 1-229; Boek 2 : *De monarchale Instellingen en reactie in Vlaanderen* (met H. JOOSEN), p. 231-297; Boek 3 : *Economische Geschiedenis* (met H. VAN WERVEKE), p. 299-320.

Les origines de l'État bourguignon. L'accession de la maison de Bourgogne aux duchés de Brabant et de Limbourg (1383-1407). Première partie : *Jusqu'à l'acquisition du duché de Limbourg et des terres d'Outre-Meuse (1383-1396)* (met H. LAURENT). Bruxelles, Ac. royale de Belg., Classe des Lettres, Mem., Coll. in-8°, t. XLI, fasc. 1, 507 p.

Les chroniqueurs des fastes bourguignons. Bruxelles, Office de Publicité, 1943, 83 p. (Coll. Nationale, n° 40).

Les Pays-Bas dans la deuxième partie du XIVe siècle. Contribution à l'histoire politique et diplomatique de l'Europe Occidentale (1356-84). Bruxelles, Presses de Belgique, 1947, 458 p. (Coll. Événements et personnages de notre histoire nationale).

Monographie géographique de village. Directives pour l'étude d'une commune rurale (2e édition). Bruxelles, De Boeck, 1949, 52 p.

Aardrijkskundige dorpsmonographie. Handleiding bij de studie van een landelijke gemeente (3e uitgave). Brussel, De Boeck, 1955, 83 p.

Les régions agro-économiques de la Belgique. Liège, Science et Lettres, 1950, 136 p.

B. — WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELS

Les relations diplomatiques entre le roi des Romains Sigismond et la Maison de Bourgogne (fin 1416 - début 1417). Bull. Commission royale d'Histoire, 1926, t. XC, p. 193-241.

Rectifications et compléments à l'itinéraire d'Antoine de Bourgogne, duc de Brabant et de Limbourg (1407-1415). Mélanges d'histoire offerts à Henri Pirenne, Bruxelles, Vromant, 1926, p. 391-409.

Un testament inédit de l'Empereur Charles IV (18 sept. 1377). Rev. Belge de Philologie et d'Histoire, 1927, VI, p. 256-277.

Oorkonden aangaande de betrekkingen tussen de Guliksche en Luxemburgsche vorstenhuizen op het einde der XIVe eeuw. Bijdr. en Med. van het Historisch Genootschap, 1928, XLIX, p. 341-363.

Les relations politiques entre l'Empereur et le Roi de France, de 1355 à 1366. Histoire des relations diplomatiques. Revue Belge de Philologie et d'Histoire, 1929, VIII, p. 476-512.

Documents concernant la politique des ducs de Brabant et de Bourgogne dans le duché de Limbourg et les terres d'Outre-Meuse pendant la deuxième moitié du XIVe siècle (1364-1396). Bull. Commission royale d'Histoire, 1929, t. XCIII, p. 67-195.

Karl IV à Francie V, letceck 1355 à 1356. Casopis Archivni Skoly, Praag, 1930, t. VII, p. 1-29.

Premier Congrès International de Géographie historique. Bulletin of Historical Sciences, 1931, t. II, p. 10-17.

Philips de Goede, Grote Hertog van het Westen. Les Beaux Arts, 1e jaargang, nr. 272.

Everart T'Serclaes. Biographie Nationale, XXX, p. 721-725.

Une enquête sur les droits et revenus du duc de Limbourg, seigneur de Dalhem et des pays d'Outre-Meuse (1389-93). Bull. Commission royale d'Histoire, 1932, t. XCVI, p. 347-416.

Documents pour servir à l'histoire de la Maison de Bourgogne en Brabant et en Limbourg (fin du XIVe siècle) (met H. LAURENT). Bull. Commission royale d'Histoire, 1933, t. XCVII, p. 39-188.

Itinéraire de Jeanne, duchesse de Brabant, de Limbourg et de Luxembourg (1383-1404). Bull. Commission royale d'Histoire, 1934, t. XCVIII, p. 155-218.
Henri Pirenne. Revue Belge de Philologie et d'Histoire, 1936, t. XIV, p. 1665-1679.
Jean de Saint-Amand, chanoine de Cambrai, chapelain du Pape, faussaire, traître, espion. In : Études d'histoire dédiées à la mémoire de Henri Pirenne, Bruxelles, 1937, p. 265-288.
Les circonstances de la réclusion et de la mort de Marguerite de Brabant, comtesse de Flandre. In : Miscellanea L. Van der Essen, Bruxelles, 1947, p. 391-407.

C. — ONDERWIJS IN DE GESCHIEDENIS EN DE AARDRIJKSKUNDE

Texte explicatif des planches murales pour l'enseignement de l'histoire de Belgique. Anvers, De Sikkel, 95 p.
Aardrijkskunde in het Middelbaar Onderwijs. Moderne School, 1937, II, 1-2, 32 p.
Aardrijkskunde. In : Paedagogische Encyclopaedie (onder leiding van Verheyen en Casimir), 1937, p. 32-37.
Lectures historiques. L'histoire d'après les sources: Histoire de Belgique. Textes réunis et commentés par P. Bonenfant, F. Quicke et L. Verniers, Bruxelles, De Boeck, 1936-37, 3 vol. 362, 344 & 279 p.
Rapport sur l'enseignement de la géographie dans les établissements d'instruction secondaire à la Conférence internationale de l'Instruction Publique. Publication du Bureau International d'Éducation, n° 70, Genève, 1939.
De Geschiedenis van het Middelbaar Onderwijs. Persoon en Gemeenschap, 1948, p. 611-622.
Historische lectuur. De geschiedenis naar de bronnen: Geschiedenis van België. Eerste deel (met BONENFANT, P., JOOSEN H. en VERNIERS L.). Brussel, De Boeck, 1948, 301 p.
Les paysages belges. Vues typiques des régions géographiques belges (photos et texte explicatif) (met COREMANS V., VAN MEERBEECK M. en BAPLUE H.). Séries : Flandre maritime; Condroz; Campine; Ardenne; Pays de Herve. Jemappes, Rorive-Vannuffele.
De Belgische landschappen. Typische zichten van de aardrijkskundige streken van België (zichtkaarten en verklarende tekst) (met COREMANS V., VAN MEERBEECK M. en BAPLUE H.). Reeksen : Zee-Vlaanderen; Condroz; Kempen; Ardennen, Land van Herve. Jemappes, Rorive-Vannuffele.
Matériaux iconographiques pour l'enseignement de la géographie (Photos et texte explicatif) (met WILLEMS J. en SUTENS A.). Séries : Formes des vallées; Formes de relief. Jemappes, Rorive-Vannuffele.
Iconographisch materiaal voor het onderwijs in de aardrijkskunde (zichtkaarten en begeleidende tekst) (met WILLEMS J. en SUTENS A.). Reeksen : Valleivormen; Reliefvormen. Jemappes, Rorive-Vannuffele.
L'année d'initiation en géographie. La Géographie — De Aardrijkskunde, 1950, p. 45-47.
Aardrijkskunde in Hoger en Middelbaar Onderwijs. Tijdschrift van de Belgische Vereniging voor Aardrijkskundige Studies, 1952, p. 97-111.
Une année d'initiation dans l'enseignement secondaire. Comptes-rendus du Congrès International de Géographie, Lisbonne, 1949, t. IV, p. 405-408.
Positie en Hervorming van de aardrijkskunde in het Belgisch Middelbaar Onderwijs. Geografisch Tijdschrift, 1953, p. 212-224.

D. — WANDKAARTEN

Cartes oro-hydrographiques de l'Océanie, de l'Amérique du Nord et de l'Europe. Oro-hydrographische kaarten van Oceanië, Noord-Amerika en Europa. Antwerpen, Bossaerts, 1937-39.
 Cartes historiques de la Belgique, publiées sous la direction de F. Quicke. La période bourguignonne (1476) par F. Quicke. Les Pays-Bas au XVIIe siècle. Namur, Wesmael-Charlier.
 Historische kaarten van België uitgegeven onder de leiding van F. Quicke. Het Bourgondisch tijdvak (1476) door F. Quicke. De Oostenrijkse Nederlanden in de XVIIe eeuw. Namen, Wesmael-Charlier.

Carte oro-hydrographique de la Belgique. — Oro-hydrographische kaart van België. Antwerpen, Bossaerts.

Les régions agro-économiques de la Belgique. — De agro-economische streken van België. Brugge, Verbeke.

Carte oro-hydrographique de l'Asie, de l'Afrique, de l'Europe. — Oro-hydrographische kaart van Azië, Afrika, Europa. Brugge, Verbeke.

Carte physique de l'Amérique du Sud. — Physische kaart van Zuid-Amerika. Brussel, Mantnieks.